

Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae

Rok 13, Nr 1/2009

Wydział Zarządzania i Administracji

Uniwersytetu Humanistyczno – Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach

Gospodarowanie zasobami organizacji w warunkach zagrożeń otoczenia

Izabela Wierzbicka¹

INNOWACYJNOŚĆ REGIONU W WARUNKACH ZAGROŻENIA NA PRZYKŁADZIE REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO. FAKTY I MITY

Streszczenie

Znaczenia innowacji i innowacyjności w budowaniu konkurencyjności regionu i wspieraniu przedsiębiorczości udowadniać nie trzeba.

Nie można podważyć twierdzenia, że wyścig w warunkach zagrożenia wygrywają te regiony, które idą drogą na najwyższym poziomie, będąc aktywnym w całym procesie pozyskiwania, wytwarzania i wchłaniania innowacji. Regiony, które nie podejmują wyzwania idą drogą łatwiejszą, pozornie przyjemniejszą, drogą na której prezentują wyroby proste w produkcji, nie naładowane innowacyjnymi pomysłami, i zachwycają się niskimi kosztami produkcji takich wyrobów, a jako społeczeństwo patrzą przez pryzmat lokalnych pojedynczych dokonań, przy czym takie regiony pozostaną uzależnione od zewnętrznych silniejszych partnerów. Referat przedstawia poziom innowacyjności przedsiębiorstw regionu świętokrzyskiego, oraz prezentuje programy rozwojowe, współfinansowane ze środków UE, służące działaniom proinnowacyjnym.

Znaczenia innowacji i innowacyjności w budowaniu konkurencyjności regionu i wspieraniu przedsiębiorczości udowadniać nie trzeba.

Trudno jest mówić o skutecznym budowaniu potencjału konkurencyjnego regionu bez innowacyjnych działań i metod. Nowoczesne narzędzia i rozwiązania o charakterze technologicznym, organizacyjnym, produktowym czy rynkowym, sto-

¹ dr Izabela Wierzbicka, Instytut Zarządzania, Wydział Zarządzania i Administracji, Uniwersytet Humanistyczno – Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach.

sowane zarówno przez organizacje publiczne, jak i prywatne, pozwalają wygrywać rywalizację rynkową – grę o rozwój. Innowacyjność jest zatem komponentem pojęcia przedsiębiorczości oraz warunkiem konkurencyjności i rozwoju.

Nie można podważyć twierdzenia, że wyścig w warunkach zagrożenia wygrywają te regiony, które idą drogą na najwyższym poziomie, będąc aktywnym w całym procesie pozyskiwania, wytwarzania i wchłaniania innowacji. Regiony, które nie podejmują wyzwania idą drogą łatwiejszą, pozornie przyjemniejszą, drogą na której prezentują wyroby proste w produkcji, nie naładowane innowacyjnymi pomysłami, i zachwycają się niskimi kosztami produkcji takich wyrobów, a jako społeczeństwo patrzą przez pryzmat lokalnych pojedynczych dokonań. Takie regiony pozostaną uzależnione od zewnętrznych silniejszych partnerów².

W globalnej, konkurencyjnej gospodarce innowacyjnej obowiązują inne kryteria lokalizacji niż w tradycyjnej gospodarce przemysłowej. Znaczenia nabierają następujące cechy regionów: wysokie kwalifikacje i silna motywacja ludności, sprawne zaplecze naukowo-badawcze, niezawodna infrastruktura wiążąca region ze światem, dobrze rozbudowana sieć instytucji wspierania przedsiębiorczości, zróżnicowane i bogate możliwości kooperacji miejscowych firm oraz dobre warunki życia, w tym bezpieczeństwo, czyste i atrakcyjne środowisko, dobry system edukacyjny, dostęp do interesującej oferty kulturalnej i handlowej. Traci na znaczeniu finansowa pomoc publiczna (...), ma ona bowiem z reguły charakter przejściowy i w dłuższym okresie nie jest w stanie zrekompenzować niedostatków otoczenia³.

Tym sposobem stworzony został swoisty „spis treści” strategii innowacyjnego rozwoju regionalnego.

Bardzo interesujący jest fakt, że gdziekolwiek mówi się o nowoczesnym regionie, konkurencyjności i konieczności chwili, zawsze pojawia się wątek dbałości o wysoki poziom kapitału ludzkiego jakim dysponuje lokalne społeczeństwo. Potem łączy się ten kapitał z dobrze działającym środowiskiem naukowym, z kontaktami międzynarodowymi, instytucjami otoczenia biznesu i już mamy otwartą przestrzeń do narodzin innowacji, nowatorskich rozwiązań, do kumulowania wszelkich zdarzeń, aby możliwa była erupcja sukcesu gospodarczego⁴. Rodzi się także z tych paradygmatów swoista triada: globalizacja-innowacja-konkurencja. Ta triada powinna zdominować nasze myślenie. Oczywiście tych triad jest więcej. Można na przykład nakreślić triadę: samorząd-nauka-biznes, można mówić o triadzie: społeczeństwo-wiedza-gospodarka. Ale wydaje się pewne, że pierwsza z tych triad jest najważniejsza – stanowi kanon.

Ogólnie rzecz ujmując, innowacyjność regionu można określić jako zdolność regionu do zmian, ulepszeń, do wprowadzania reform i nowatorskich rozwiązań w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego regionu, w celu poprawy efektywności funkcjonowania mechanizmów wspierających rozwój w regionie.

² B. Szombar, *Innowacje w rozwoju regionów*, Ostrów Wielkopolski 2005.

³ G. Gorzelak, B. Jałowiecki, *Metodologiczne podstawy strategii rozwoju regionu na przykładzie województwa lubuskiego*, *Studia Regionalne i Lokalne*, Nr 3(3)/2000.

⁴ B. Szombar, *Innowacje w rozwoju regionów*, Ostrów Wielkopolski 2005.

Definicji innowacyjności regionu nie należy zawężać tylko do charakterystyki władz publicznych działających w regionie. Władze w dużej mierze odpowiedzialne są za kreowanie warunków do innowacyjnych zachowań podmiotów w regionie, a także same są podmiotem działań innowacyjnych. Region jest systemem złożonym, stąd innowacyjność regionu, podobnie jak jego konkurencyjność, charakteryzowana jest przez zdolność i zachowania podmiotów (podsystemów) tego systemu. Stąd innowacyjność regionu można określić ustalając poziom innowacyjności poszczególnych grup czynników, które mają istotny wpływ na produkcję, dyfuzję, absorpcję i transfer innowacji w regionie tj: * innowacyjność przedsiębiorstw zlokalizowanych w regionie, * potencjał badawczo-rozwojowy regionu, * istnienie i poziom organizacji środowiska przedsiębiorczości, * poziom rozwoju środowiska umiędzynarodawiającego⁵, poziom kapitału społecznego i ludzkiego w regionie i innowacyjność i przedsiębiorczość władz publicznych w regionie.

Peter Drucker napisał: „Nie może samodzielnie istnieć zdolny do życia sektor wysokiej techniki (...) Musi istnieć gospodarka, w której pełno jest nowatorów i przedsiębiorców mających przedsiębiorczą wizję i przedsiębiorcze wartości, mających dostęp do przedsiębiorczego kapitału i pełnych przedsiębiorczego wigoru”⁶. Wynika z tego postulat jednoznaczny – samorządy lokalne muszą opracować, przyjąć i realizować lokalną strategię proinnowacyjnego rozwoju gospodarczego.

W połowie lat dziewięćdziesiątych XX w. Komisja Europejska zdecydowała się na tworzenie regionalnych strategii innowacyjnych. Wówczas sformułowano wniosek, który ma rację bytu i obecnie, a mianowicie, że najbardziej skuteczne mechanizmy wspierania innowacji można implementować właśnie na poziomie regionalnym. To właśnie na poziomie regionu, możliwy jest najskuteczniejszy dialog pomiędzy kluczowymi aktorami systemu innowacji: władzami regionalnymi, instytucjami otoczenia biznesu, światem nauki oraz przedsiębiorstwami. Proces kreowania środowiska przyjaznego rozwojowi działań innowacyjnych na gruncie polskim można utożsamiać z momentem przyjęcia przez Sejmiki Wojewódzkie 16 Regionalnych Strategii Innowacji: 2003 - 2006⁷. W przypadku regionu świętokrzyskiego „Regionalną Strategię Innowacji Województwa Świętokrzyskiego (RSI) na lata 2005-2013”⁸, przyjęto w 2004 r. Celem strategicznych RSI jest tworzenie Regionalnego Systemu Innowacji – trwałego partnerstwa między przemysłem, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami naukowo-badawczymi, admini-

⁵ O. Torres, *Lokalna globalizacja czy globalna lokalizacja. Rozważania na temat globalizacji*, w: *Wiedza, innowacyjność, przedsiębiorczość a rozwój regionów*, red. A. Jewtuchowicz, Uniwersytet Łódzki, Łódź 2004.

⁶ P. Drucker, *Innowacja i przedsiębiorczość. Praktyka i zasady*, Warszawa 1992.

⁷ Ważnym argumentem na rzecz regionalizacji strategii innowacji jest silne zróżnicowanie regionalne w poszczególnych krajach pod względem potencjału innowacyjnego. Taka sytuacja ma miejsce również w Polsce. Na województwo mazowieckie, które posiada największy potencjał innowacyjny przypadło w roku 2002 aż 43,5% całkowitych nakładów na B+R w Polsce, a na przeciwnym końcu znalazło się województwo świętokrzyskie z udziałem sięgającym zaledwie 0,3% całkowitych nakładów na B+R.

⁸ *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005-2013*, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2004.

stracją rządowa oraz samorządami mieszkańców dla zdynamizowania działań innowacyjnych w regionie. Jednak pamiętać, że samo opracowanie strategii nie zwiększy innowacyjności przedsiębiorstw w regionie. Ważny jest wybór właściwych priorytetów i efektywność ich realizacji.

Region świętokrzyski położony jest w środkowo-południowej części Polski. Należy do pięciu najuboższych regionów Polski, a zarazem Unii Europejskiej. Przemysł województwa świętokrzyskiego ukształtowany został w ścisłym powiązaniu z istniejącymi tutaj zasobami surowców skalnych, chemicznych i energetycznych. Różnorodnych kopaliny stanowiły i stanowią dobre zaplecze do rozwoju produkcji materiałów budowlanych. Region charakteryzuje przede wszystkim przemysł wydobywczy kopalini i przeróbki surowców skalnych, w tym wapieni dla przemysłu cementowego i wapienniczego. Pod względem wielkości i różnorodności zasobów oraz wielkości ich wydobycia województwo należy do przodujących w kraju. W województwie wytwarza się: 100% produkcji krajowej kamienia gipsowego, 85,7% spoiw gipsowych, 35% cementu oraz 42,5% wapna (pierwsze miejsce w kraju). Ponadto z terenu województwa pochodzi 100% siarki rodzimej, 26,7% kruszywa mineralnego łamanego oraz 19,6% nawozów wapniowych i wapniowo-magnezowych. Dobrze rozwinięte są również: przemysł metalurgiczny, maszynowy i precyzyjny, spożywczy i tekstylny. Przemysł województwa skupia 2,6% krajowego zatrudnienia i dostarcza 2,3% ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu.

Region świętokrzyski aktualnie charakteryzuje się niską rentownością gospodarki, odpływem młodych, zdolnych ludzi oraz przestarzałą infrastrukturą badawczo-rozwojową. W strukturze przedsiębiorstw dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – podmioty te stanowią 95,17% ogółu przedsiębiorstw regionu. Małe firmy (zatrudniające od 10 do 49 pracowników) stanowią 3,85%; średnie (zatrudniające od 50 do 249 pracowników) – 0,83%; duże (zatrudniające powyżej 249 pracowników) – 0,16%.

W regionie świętokrzyskim sytuacja w sektorze MSP i jego poziom rozwoju są raczej słabe. Niska jest przedsiębiorczość mieszkańców, choć znaczenie MSP w rynku pracy na poziomie przeciętnej krajowej, natomiast udział w nakładach inwestycyjnych przedsiębiorstw jeden z najwyższych w kraju. Stosunkowo wysoka była też innowacyjność małych firm regionu, jednak ich działalność badawczo-rozwojowa bardzo słaba. Pozostałe słabe strony sektora MSP regionu to niskie nakłady związane z procesem innowacyjnym i badawczo-rozwojowym w przeliczeniu na podmiot w grupie zarówno małych jak i średnich firm w 2004 roku, co wynika prawdopodobnie ze słabości kapitałowej tych firm, przy wysokim odsetku firm innowacyjnych.

Kluczowymi czynnikami decydującymi o konkurencyjności gospodarki regionalnej są: wysoka innowacyjność przedsiębiorstw oraz skuteczne i efektywne wykorzystanie przez sektor przemysłu wiedzy i badań naukowych. Do tej pory przedsiębiorcy mogli skorzystać z unijnych funduszy w ramach programu "Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw". I tak np. wartość złożonych wniosków o dofinansowanie z działania "Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez

wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu" wyniosła ponad 3 853 mln zł, z czego wartość projektów objętych umowami o dofinansowanie to blisko 1 870 mln zł.

Tabela 1. Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle regionu świętokrzyskiego w 2006 r. *

	Województwo świętokrzyskie	Polska
Nakłady ogółem, (w mln zł), w tym:	281,7	16558,1
na działalność badawczo-rozwojową	15,2	1516,7
na zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw	3,2	337,6
Inwestycyjne: na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu	201,5	9743,3
Inwestycyjne: na budynki i budowle	52,6	3781,5
Na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną	0,6	41,6

* dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób

Źródło: Rocznik statystyczny przemysłu 2007, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2007.

Udział Polski w globalnych wydatkach na badania i rozwój to zaledwie 0,14 proc., a w PKB Polski to 0,57 proc. Za mało na badania wydają również przedsiębiorcy - ich udział w tego typu wydatkach w Polsce to ok. 26 proc.

Fundusze strukturalne mogą tę sytuację poprawić. Co prawda w ramach *Sektorowego programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw* (SPO WKP) większość działań została zawieszona z powodu wyczerpania budżetu, ale jeszcze do 31 stycznia tego roku można było składać wnioski o dofinansowanie dla poddziałania 2.2.1 "Wsparcie dla przedsiębiorstw dokonujących nowych inwestycji". Kilkaset małych i średnich przedsiębiorstw mogło skorzystać z ok. 680 mln zł na realizację projektów innowacyjnych. Do 9 lutego b.r. trwała zaś runda aplikacyjna do poddziałania 1.2.3 "Wsparcie powstawania funduszy kapitału zaangażowanego typu seed capital", którego celem jest "umożliwienie zaangażowania kapitałowego w przedsiębiorstwa znajdujące się we wczesnych etapach rozwoju". Na wsparcie tego typu przedsiębiorstw ma pójść ok. 18 milionów euro.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka to jeden z najważniejszych unijnych programów, które Polska będzie w najbliższych latach realizować. 40 proc. środków w ramach programu Innowacyjna Gospodarka jest przeznaczone na bezpośrednie wsparcie przedsiębiorców, 11 proc. trafi do instytucji otoczenia biznesu, 20 proc. do sfery Badania i Rozwój. Ponadto w programie są też środki na informatyzację administracji na rzecz przedsiębiorstw. Na realizację programu przewidziano ok. 9,7 mld euro, z czego 8,3 mld euro będzie pochodziło ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Z tych pieniędzy mają być wspierane projekty, które są innowacyjne co najmniej w skali kraju lub na poziomie międzynarodowym i bezpośrednio lub pośrednio przyczynią się do powstania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw. Program nie jest skierowany jedynie do dużych firm, mają z niego korzystać też małe i średnie przedsiębiorstwa.

W ramach priorytetu 3 "Kapitał dla innowacji" programu Innowacyjna Gospo-

darka, MSP będą mogły uzyskać dotację na korzystanie z usług doradczych w zakresie tworzenia nowej firmy. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przewiduje również wsparcie kapitałowe dla nowo powstałych przedsiębiorstw, ale przede wszystkim za pośrednictwem funduszy podwyższonego ryzyka inwestujących w szczególności w fazy seed oraz start-up. Przedsiębiorstwa mogą starać się też o pieniądze z priorytetu 4 "Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia", np. na badania i rozwój. Warto przyjrzeć się też priorytetowi 5 "Dyfuzja innowacji" (wsparcie uzyskują projekty mające na celu budowę i rozwój powiązań kooperacyjnych przedsiębiorców o charakterze ponadregionalnym), priorytetowi 6 "Polska gospodarka na rynku międzynarodowym" (przedsiębiorcy uzyskują wsparcie na promocję swoich produktów na unijnym rynku) oraz priorytetowi 1. "Badania i rozwój nowoczesnych technologii" - można uzyskać dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne realizowane przez przedsiębiorców indywidualnych lub ich grupy.

Istotnym źródłem wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw będzie także 16 regionalnych programów operacyjnych, na które przeznaczonych zostanie 16 mld euro np. na wsparcie m.in. rozwoju lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości, projektów w badania i rozwój realizowanych przez przedsiębiorców ma być przeznaczone 3 906 mln euro:

W ramach *Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013* znalazły się też inne programy operacyjne, z których może także korzystać sektor MSP:

* *PO Infrastruktura i Środowisko*. Na lata 2007-2013 zostanie przeznaczonych ponad 36 mld euro, z czego ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 27 848,3 mln euro. W programie tym przewidziane jest wsparcie przedsięwzięć dostosowujących przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska; beneficjentami będą też przedsiębiorcy związani z energetyką⁹.

* *PO Kapitał Ludzki*. W programie tym blisko 25 proc. środków przeznaczonych będzie na szeroko rozumianą przedsiębiorczość. Na realizację tego programu, który ma wspierać obszary związane m.in. z zatrudnieniem, edukacją, rozwojem potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, przeznaczono 11,5 mld euro (z czego wkład finansowy Europejskiego Funduszu Społecznego to ponad 9,7 mld euro).

* *PO Rozwój Polski Wschodniej*, którego celem jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego województw lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego. Pula środków przeznaczonych na ten cel to ok. 2,27 mld euro.

* Wzrostowi innowacyjności polskiej gospodarki ma pomóc także program rządowy "Wędko technologiczna", który zakłada wspieranie współpracy między środowiskiem biznesu a światem nauki oraz wspieranie procesu wdrożenia i komer-

⁹ Projekty z zakresu energetyki w ramach tego programu będą realizowane przez duże przedsiębiorstwa, które jednak przy ich realizacji będą w wielu przypadkach współpracowały z mniejszymi firmami. Ponadto wiele firm będzie miało szansę włączyć się w realizację dużych projektów infrastrukturalnych jako wykonawcy.

cializacji polskich wynalazków¹⁰. Dzięki niemu mają powstawać spółki wysokich technologii. Budżet państwa ma na to przeznaczyć w tym roku 0,9 mld zł, w 2008 r. 1,2 mld zł, a w 2009 r. 1,5 mld zł. 90 proc. tych kwot ma być przeznaczane na badania; 8,5 proc. jako kapitał na zakładanie spółek spin-offs oraz 1,5 proc. na bieżącą działalność organizacyjną. Niewykluczone jest dofinansowanie projektów dodatkowo z funduszy UE.

A jak w wygląda to w praktyce w przypadku regionu świętokrzyskiego? Otóż nie najlepiej np. w ramach unijnego programu Innowacyjna Gospodarka świętokrzyskie zajęło po raz drugi ostanie miejsce (tak wynika z liczby wniosków, jakie złożyliśmy w tym programie – a wpłynęło tylko 5 wniosków). Największym zainteresowaniem konkurs cieszył się w województwie małopolskim, gdzie przedsiębiorcy złożyli 62 wnioski. Na kolejnych miejscach uplasowało się mazowieckie (53 wnioski) i wielkopolskie (48). Skutek? Małopolska z tego tytułu ma szansę zdobyć ponad 34,5 mln zł, Świętokrzyskie - 2,2 mln zł.

Ważne jest również, aby władze regionalne i lokalne stymulowały powstawanie infrastruktury wspierającej rozwój nowych firm innowacyjnych. Do najważniejszych instrumentów w tym zakresie należą: inkubatory przedsiębiorczości, inkubatory technologiczne, inkubatory akademickie, centra transferu technologii, parki naukowo-technologiczne i przemysłowe oraz platformy technologiczne¹¹. Na przykład w regionie świętokrzyskim prężnie rozwija się Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii (ŚCITT), które w roku 2007 uplasowało się na 47 miejscu w rankingu 500 najbardziej innowacyjnych firm¹². ŚCITT powstało w 2001 roku, jako instytucja non-profit przez: Urząd Marszałkowski, Urząd Miasta Kielce, Politechnikę Świętokrzyską i Staropolską Izbę Przemysłowo-Handlową a jej misją jest wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz stymulowanie rozwoju regionu świętokrzyskiego poprzez transfer osiągnięć naukowo-badawczych, informację gospodarczą dla małych i średnich przedsiębiorstw, systemy jakości ISO oraz kształcenie przez Internet.

Znaczenie polityki innowacyjnej wynika z dwóch faktów:

- roli, jaką innowacje (technologiczne i organizacyjne) odgrywają we wzroście gospodarczym. We współczesnych gospodarkach rośnie waga innowacji w stosunku do tradycyjnych czynników wzrostu gospodarczego, takich jak ziemia, kapitał i siła robocza. Ekonomiści oceniają, że aż 2/3 wzrostu gospodarczego krajów rozwiniętych należy łączyć z wprowadzeniem innowacji,
- tak zwanego zjawiska niedoskonałości funkcji samoregulacji rynku, który sam z siebie, bez wsparcia rządów, nie jest w stanie zapewnić innowacyjności gospodarki na optymalnym poziomie.

Rozwój regionów wspomagany przez unijne mechanizmy jest silnie związany i

¹⁰ czytaj: www.budzetadaniowy.gov.pl.

¹¹ Zgodnie z raportem K. B. Matusiaka (*Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce*, 2007) w Polsce funkcjonowały 694 ośrodki innowacji i przedsiębiorczości, z czego w województwie świętokrzyskim jedynie 23.

¹² Ranking 500 najbardziej innowacyjnych firm, 3 edycja, Gazeta Prawna 2007.

uzależniony od wprowadzania innowacji we wszystkich obszarach. Jest procesem, który wymaga czasu i odpowiednich działań. W regionie świętokrzyskim podejmuje się szereg działań skierowanych na tworzenie klimatu, świadomości i infrastruktury sprzyjającej innowacjom - ale jak dotąd pod względem innowacyjności region świętokrzyski jest w ogonie.

Najważniejszymi czynnikami utrudniającymi procesy innowacyjne w regionie świętokrzyskim to czynniki ekonomiczne, tj. brak środków finansowych, zbyt wysokie koszty innowacji i brak zewnętrznych źródeł finansowania. Drugim co do istotności czynników utrudniających procesy innowacyjne są czynniki rynkowe, tj. niepewny popyt i niewiele dużych przedsiębiorstw produkcyjnych, które w części kontrolowane są przez kapitał zagraniczny nie zainteresowany inwestowaniem w badania i rozwój. Istotne są też bariery związane z wiedzą – chodzi o problemy w znalezieniu partnerów oraz brak wykwalifikowanego personelu.

Wszystkie te niekorzystne czynniki mogą ulec zmianie dzięki kolejnym milionom euro, które płyną i w najbliższych latach płynąć będą z UE, (a które dotyczą rozwoju innowacyjności). Trzeba tylko umieć tą szansę wykorzystać.

Bibliografia

1. Drucker P., *Innowacja i przedsiębiorczość. Praktyka i zasady*, Warszawa 1992.
2. Gorzelak G., Jałowiecki B., *Metodologiczne podstawy strategii rozwoju regionu na przykładzie województwa lubuskiego*, Studia Regionalne i Lokalne, Nr 3 (3)/2000.
3. Matusiak K. B., *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce*, Raport, wyd. SOO-IPP, Łódź-Kielce-Poznań 2007.
4. *Ranking 500 najbardziej innowacyjnych firm*, 3 edycja, Gazeta Prawna, 2007.
5. *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005-2013*, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2004.
6. Szombar B., *Innowacje w rozwoju regionów*, Ostrów Wielkopolski 2005.
7. Torres O., *Lokalna globalizacja czy globalna lokalizacja. Rozważania na temat globalizacji*, w: *Wiedza, innowacyjność, przedsiębiorczość a rozwój regionów*, Red. Jewtuchowicz A., Uniwersytet Łódzki, Łódź 2004.

Abstract

Regional innovativeness in circumstances of threat on example of the świętokrzyskie region. Facts and myths

It is not necessary to prove the importance of innovation and innovativeness in building regional competitiveness and supporting enterprise.

No one can deny a statement, that race in circumstances of threat win these regions, which go on the highest level way, being active in all process of gaining over, productions and absorptions of innovation.

Regions which do not undertake challenge go more easy way, seemingly more pleasant way on which they present simple production articles, not loaded with innovation ideas, and admire low cost production of such articles, and as a society they look through prism of single local executions, but such regions will always

depend on external stronger partners.

This article deals with level of enterprises innovativeness in the świętokrzyskie region and presents development programmes co-financed by the EU Structural Funds, which support pro-innovation activities.